1856.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Zaturdag 20 December.

Deze courant verschijnt des dingsdags, donderdags en zaturdags. Binnen deze gemeente [illegible] de uitgave den avond te voren ten 8 ure.
De abonnementsprijs per drie maanden [illegible] per post f 3,40.
De [illegible] van advertentien kan [illegible] ure des morgens, op den dag der uitgave.

De prijs van gewone advertentien is 22 cent per regel; van huwelijks-, geboorte- of doodbekend makingen enz., van één tot zes regels f 1,50, voor elken regel daarboven 22 cent.
Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij innemen.
Voor elke plaatsing moet 35 cent voor zegel worden betaald. De betaling geschiedt kontant.

Editie van Vrijdag avond 8 ure.

[illegible]

Middelburg 19 december.

De Middelburgsche vereeniging om het misbruik van sterken drank tegen te gaan, heeft op den 17 dezer hare gewone jaarlijksche algemeene vergadering gehouden.

De heer J. F. L. Abresch, voorzitter van het bestuur dier vereeniging, opende de vergadering met eene hulde aan den, ten gevolge van vertrek naar elders, afgetreden voorzitter des bestuurs, den heer J. J. van Deinse, in wien de vereeniging een waardig en werkzaam lid heeft verloren; hield vervolgens eene korte maar kernvolle rede nopens het bedroevende doch te gelijk verblijdende van het bestaan eener vereeniging, als waarvan hier sprake is, in eene beschaafde en christelijke maatschappij; en sloot na den afloop der werkzaamheden de vergadering met een woord van opwekking aan de tegenwoordig zijnde leden, om ieder in zijnen kring het doel der vereeniging te helpen bevorderen.

Onder meerder is in die vergadering de rekening en verantwoording van den penningmeester des bestuurs opgenomen en goedgekeurd, en is de heer A. Gouka, broeder der orde van den Nederlandschen leeuw, hoofdonderwijzer op de gemeente-armenscholen, bij acclamatie herbenoemd tot lid van het bestuur.

☐ Wij vernemen met zekerheid dat bij het departement van marine besloten is, in navolging van een groot aantal der voornaamste fabrieken in ons vaderland, om aan de maritieme etablissementen voortaan de werklieden des dingsdags uit te betalen in plaats van den zaturdag, zoo als tot hiertoe gebruikelijk was, en dat reeds in het begin van de aanstaande maand daarmede zal worden aangevangen.

☐ De heer Bungenberg, aspirant-ingenieur bij 's rijks waterstaat, aan wien het toezigt is opgedragen geweest over de nieuw gebouwde steenen spuisluis binnen de Westerhaven te Vlissingen, is thans, van wege het gouvernement belast met het toezigt over het nieuw te graven kanaal door Zuidbeveland.

Te Boxmeer heeft tusschen ll. donderdag en vrijdag nacht een brand gewoed waarbij 6 à 7 huizen in den asch gelegd zijn.

Men schrijft ons uit 's Hage:

× Naar men verneemt is de toestand der Maatschappij van weldadigheid van dien aard, dat zij weldra in staat van kennelijk onvermogen zal worden verklaard. Om hare zaken tijdelijk loopende te houden, is op de credietwet voor het hoofdstuk van binnenl. zaken eene som van f 182,000 uitgetrokken. Ten einde de kamer met de geheele toedragt en den stand dezer gewigtige aangelegenheid bekend te maken, zal de beraadslaging over deze aanvragen in comité-generaal plaats hebben.

Door den minister van financien is bij resolutie van den 8 dezer bepaald dat voor het toezigt over het kunstmatig gedeelte van het werk tot instandhouding van het kadaster zullen zijn vijf divisien van verificatie; welke divisien onder anderen zullen zijn zamengesteld als volgt: de 1ste divisie, uit de provincien Noordbrabant, Zeeland en de arrondissementen Dordrecht, Gorinchem en Brielle van de provincie Zuidholland; de 2de divisie, uit de provincien Noordholland, Utrecht en de arrondissementen 's Gravenhage, Leiden en Rotterdam der provincie Zuidholland, en de 3de divisie, enz.; terwijl daarbij met het toezigt over die divisien, voor zoo veel Zuidholland betreft, zijn belast: in de 1ste divisie, de ingenieur-verificateur [illegible], standplaats Breda; in de 2de divisie de ingenieur-verificateur G. A. Loeff, standplaats Utrecht, zullende die indeeling worden gerekend in te gaan met 1 januarij 1857.

Directeuren der te Rotterdam gevestigde Zuidhollandsche maatschappij tot redding van schipbreukelingen hebben in hunne jongste vergadering besloten te doen uitreiken:

De groote zilveren medaille aan F. Neppers Fzn., voerende het nederlandsch barkschip Mercurius, te huis behoorende te Middelburg, en f 50 om onder zijne equipage te verdeelen, voor het op den 30 september, op zijne reis van Akyab naar Middelburg, redden der equipage, bestaande in negen personen, van het engelsche brikschip Hope, gevoerd door gezagvoerder J. Y. Johnston, komende van Quebec en bestemd naar Dundee; welk schip zoodanig door onstuimig weêr en stortzee was geteisterd, dat het op zijne lading, bestaande in hout, was drijvende en de equipage, reeds vier dagen zonder eenig voedsel, haar toevlugt in het tuig had genomen.

Men leest in de Haarlemsche courant:

De heer Jennes, zich noemende secretaris van eene vereeniging van kamers van koophandel in Overijssel, heeft de redactie der Haarlemsche courant uitgenoodigd (zie ons no. van 16 dezer), en bij advertentie in een ander dagblad gesommeerd" om de bron op te geven, waaruit zeker berigt is geput, nopens valsche certificaten van oorsprong voor katoenen goederen; zonder verdere aanduiding van het berigt, 't welk daarmede wordt bedoeld. Wij vermoeden dat daarbij is gedacht aan het berigt, 'twelk reeds een geruimen tijd geleden, namelijk in de courant van 17 september, geplaatst is. Dat berigt is door ons overgenomen uit het Dagblad van 's Gravenhage van den 16 september, en is gelijktijdig ook in een aantal andere binnenlandsche bladen geplaatst. Wij ontkennen dat in dit berigt in hatelijke bewoordingen wordt gewaagd van de twentsche fabriekanten in 't algemeen, en vermeenen dat in hetzelve, ten aanzien van de kamers van koophandel, veeleer lof dan eenig verwijt wordt gevonden.

Benoemingen en besluiten.

Bij koninklijk besluit van den 4 dezer zijn benoemd tot ridders der orde van den Nederlandschen Leeuw de heeren: jhr. mr. D. C. A. van Hogendorp, resident van Japara; jhr. mr. H. C. van der Wijck, resident der Preanger regentschappen; mr. A. J. Swart, president van den raad van justitie te Batavia; G. C. van Rijck, oud algemeen ontvanger te Batavia; W. Poolman, president van de factorij der Nederlandsche handelmaatschappij te Batavia; den met verlof hier te lande aanwezigen kolonel der infanterie van het leger in Nederl. Indie J. A. Veenhuyzen, laatst kommandant der 3de militaire afdeeling op Java, en den luit.-kolonel der artillerie van het leger in Nederlandsch Indie N. H. W. Stumphius Whitton, chef van het materieel van het wapen op het hoofdbureau te Batavia.

— Bij Zr. Ms. besluit van 13 dezer, is aan den magazijnmeester der marine te Vlissingen W. C. Story, vergund het aannemen en dragen der versierselen van ridder der orde van St. Stanislas 3de klasse, hem door Z. M. den keizer aller Russen geschonken.

— Bij besluit van 16 dezer, heeft Z. M. goedgevonden met 1 januarij 1857, aan den heer M. M. von Hoff, op zijn verzoek, eervol ontslag te verleenen als burgemeester der gemeente Westkapelle.

— Z. M. heeft tot ridder der orde van de Eikenkroon benoemd den opperwachtmeester, fungerend kwartiermeester der maréchaussée in Limburg, J. Gemmeke.

Kunsten en wetenschappen.

Gisteren avond heeft alhier het eerste dames concert van het muziekgezelschap Uit kunstliefde plaats gehad, waarop zich mejufvrouw H. Hutschenruyter en de heer J. C. H. Iburg hebben doen hooren. Beide hebben uitmuntend voldaan, terwijl ook de uitvoering van het overige gedeelte van het programma de goedkeuring van het vrij talrijk gehoor onverdeeld te beurt viel.

— Den 11 dezer heeft te Hulst een concert ten voordeele der armen plaats gehad, waarbij zich in het bijzonder eenige dames verdienstelijk hebben gemaakt, zoowel door haar ijverig streven tot verzachting van het lot der armen als door het aandeel dat zij aan de opvoering hebben genomen, en waarin zij zoo gelukkig zijn geslaagd. De opkomst van een talrijk en uitgelezen publiek mogt haar dan ook de overtuiging schenken hoe zeer hare welwillende pogingen werden op prijs gesteld.

Marine en leger.

Heden schrijft men ons uit Vlissingen:

☐ Met den 21 dezer wordt de officier van administratie der 3de klasse P. A. Le Mahieu geplaatst aan boord van Zr. Ms. kuilkorvet Prins Maurits der Nederlanden, om met dien bodem naar de West-Indien te vertrekken en aldaar belast te worden met de administratie van Zr. Ms. brik Venus.

Heden morgen is eerstgenoemde kuilkorvet uit de haven ter reede gegaan.

Afloop van verkoopingen.

Middelburg 18 december.

Drie perceelen weiland, te zamen groot 3 bunders 77 roeden 38 ellen, liggende in de gemeente St. Laurens; grondbelasting f 19,54, dijkgeschot f 41,36; verpacht voor f 204 's jaars. Verkocht voor f 3501.

Staten-generaal.

Tweede kamer. — Avondzitting van 15 december.

In deze zitting is de behandeling der onderwerpen die des ochtends onafgedaan waren gebleven, voortgezet. Achtereenvolgens werden behandeld de navolgende wets-ontwerpen:

a. het wets-ontwerp tot afschaffing der griffieregten en vermindering van het regt van zegel, voor zoo veel de acten van procureurs en exploiten van deurwaarders betreft; dat, nadat het derde artikel, ten gevolge van het voorstellen van een amendement door den heer Godefroi, waarmede de regering zich vereenigde, eene verandering had ondergaan, met 54 tegen 3 stemmen aangenomen werd. Tegen hebben gestemd de heeren Rochussen, van Rappard en de voorzitter; *b.* het wets-ontwerp tot aanvulling en verhooging van hoofdstuk IV der staatsbegrooting voor 1857, dat, na toelichting van eenige opmerkingen in het eindverslag voorkomende, door den minister van justitie, met algemeene (57) stemmen aangenomen werd.

Daarna werden zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd de conclusien der verslagen van de commissien tot onderzoek van:

a. de inlichtingen op het adres van J. P. Spee Schreuder, te Kockengen, betrekkelijk eene aldaar aangelegde begraafplaats, luidende: om deze ter griffie neder te leggen, en een afschrift van het verslag mede te deelen aan de heeren ministers van binnenlandsche zaken en van justitie; *b.* de staatsrekening voor het dienstjaar 1853, strekkende: om de mededeeling van het verslag te gelasten aan de hoofden der departementen van algemeen bestuur, met uitnoodiging om aan de kamer te willen geven de inlichtingen en ophelderingen bij het verslag verlangd; *c.* de inlichtingen op het adres van N. Nijssen, te Delft, wegens de toepassing der wet op de nationale militie, luidende: dat de kamer de bekomene inlichtingen, als volkomen voldoende, voor kennisgeving aanneme; *d.* het verslag over de verrigtingen aangaande het armbestuur over 1854, strekkende om dit verslag voor kennisgeving en als voldoende aan het voorschrift van art. 195 der grondwet aan te nemen.

Zitting van 16 december.

Aan de orde van den dag zijn de beraadslagingen over het ontwerp tot vaststelling der wet op de middelen voor 1857.

Menigvuldig waren de onderwerpen, die bij deze gelegenheid ter sprake gekomen zijn. Herziening van het belastingstelsel was het verlangen, dat in meerdere of mindere mate door meest al de leden, die het woord gevoerd hebben, geuit werd. Wel meende men, dat die herziening met voorzigtigheid moest plaats vinden; wel begreep men, dat men alles moest voorbereiden, voor dat men tot eene herziening overging; maar herziening was de algemeene wensch. In dien geest lieten zich dan ook uit de heeren van Rappard, Sloet tot Oldhuis, van Bosse, de Lom de Berg, Godefroi, Rochussen, van Wintershoven, Hengst en van Eck. Maar daarom verschilde men, zoo als gewoonlijk, over de vraag hoe ver de herziening zich moest uitstrekken, welke belastingen men wenscht in te voeren of af te schaffen. Dit staat, volgens den heer Rochussen vast, dat het rijks belastingstelsel, kwalijk den naam van stelsel meer verdient.

Door verschillende sprekers, bepaaldelijk door de heeren Rochussen en Sloet, werden onderscheidene denkbeelden aangegeven over de wijzigingen die het belastingstelsel zou kunnen ondergaan, waarbij door laatstgemelde inzonderheid werd gewag gemaakt van eene belasting op koffij en tabak. De voornaamste reden waarom men ditmaal zoo bijzonder op de herziening van het belastingstelsel van het rijk aandrong, was gelegen in den moeijelijken toestand, waarin zich de geldmiddelen van vele, vooral groote gemeenten, bevinden.

De heeren van Rappard, Rochussen en van Eck, wezen de

noodzakelijkheid aan om de belastingen van het rijk in verband te brengen met die der gewesten en der gemeenten. De heer Rochussen deelde deswege belangrijke beschouwingen mede, waaruit, men mag dit gerust zeggen, eene geheele herziening van het belastingstelsel zou voortvloeijen. Zijne slotsom was dat, zoo men den accijns op de brandstoffen kon afschaffen en de personele belasting aan de gemeenten overlaten, hij het zou durven wagen, ook in verband met zijne andere financiele ontwerpen, de jaarlijksche bijdrage uit de koloniale geldmiddelen eenigzins te verhoogen.

De heer van Eck ondersteunde het door den heer Sloet gezegde nopens de wenschelijkheid der afschaffing van de belasting op de bieren en azijnen; niet alleen om de afschaffing zelve, maar als leidende tot minder misbruik van den sterken drank. Hij voegt zich ook bij den aandrang tot herziening van het plaatselijk belastingstelsel en ook tot afschaffing van lasten, welke nijverheid en volkswelvaart in den weg staan; aan den anderen kant tot beraming van afdoende maatregelen om de kwade gevolgen weg te nemen, die daaruit op zich zelven konden volgen, hoe goed de zaak op zich zelve zij. Ook bij hem staat bovenaan de afschaffing van alle plaatselijke belastingen. Hij zal zich in de middelen daartoe nu niet verdiepen; dit is niet aan de orde. Ook bij hem staat op den voorgrond, om alle plaatselijke belastingen op het verbruik af te schaffen. Spreker behandelt ook het punt van privilegien. De minister van Bosse heeft alles gedaan om die af te schaffen; maar het grootste privilegie is de zware belasting van de onroerende goederen en de weinige of geene belasting der roerende kapitalen. Hij wijst daarbij op den *incometax* in Engeland. Wat de herziening van het kadaster aangaat, hij vindt die noodig, om onregtvaardigheden tusschen verschillende belastingschuldigen weg te nemen. Hij ziet ook ongelijkheid in het niet betalen der belasting van goederen in de doode hand. Hij vraagt of in deze zitting ook te wachten is eene wet tot vermindering van de drukkende belasting op de drukpers. Zoodanige vermindering is reeds vroeger in deze kamer aangenomen, doch toen om andere redenen door de eerste kamer afgestemd. Zij staat in naauw verband met de vrijheid van drukpers door de grondwet verleend en met de ontwikkeling onzer grondwettige instellingen.

In eene uitvoerige rede heeft de minister van financien hierop de sprekers beantwoord en zijnen dank betuigd voor gegevene inlichtingen, o. a. door den heer Rochussen.

In antwoord op den heer van Eck, die eene afschaffing wilde der belasting op de bieren en azijnen, om het gebruik van bier als volksdrank te bevorderen, zegt de minister dat als ditbet gevolg der afschaffing zou zijn, hij niet zou aarzelen die afschaffing voor te dragen, maar hij ontkent dat daardoor het bier een volksdrank zou worden. Die zelfde spreker heeft ook aangedrongen op eene herziening van het kadaster. Uit de stukken blijkt reeds dat de regering bedacht is op eene herziening van het kadaster nopens de bebouwde eigendommen. De heer van Eck heeft ook aangedrongen op eene vermindering der belasting op de drukpers, en heeft dit in verband gebragt met de grondwettelijke beginselen; die spreker schijnt zelfs de couranten te beschouwen als het eenig middel om licht te verspreiden. De minister heeft eerbied voor de uitvinding der drukpers, maar hij betwijfelt het, of vele couranten wel het juiste middel zijn om licht te verspreiden. Overigens zijn de bijvoegsels, waarin de handelingen der kamers worden opgenomen, aan geen zegel onderworpen. Hij is ook niet voornemens eene wijziging in de zegelwet voor te dragen.

Na het uitbrengen van eenige rapporten is de zitting tot den volgenden dag gescheiden. Door den minister van financien zijn intusschen eenige wijzigingen ingezonden in de wet op de middelen.

Zitting van 17 december.

Bij de voortzetting der beraadslagingen over 't wetsontwerp tot vaststelling der middelen om de staatsuitgaven voor 1857 te dekken, voerden onderscheidene sprekers het woord, meerendeels om terug te komen op de redevoeringen der vorige zitting.

Na dat de minister van financien in antwoord daarop had gesproken, is de artikelsgewijze behandeling aangevangen en zijn de onderscheiden artikelen: directe en indirecte belastingen c. a., domeinen enz., posterijen en staatsloterij, na eenige discussien aangenomen.

Zitting van 18 december.

Het amendement op de wet op de middelen der heeren Thorbecke, van Bosse en Sloet, is in de zitting van heden verworpen met 38 tegen 30 stemmen en daarna de wet zelve aangenomen met 52 tegen 16 stemmen. Tegen morgen zijn andere werkzaamheden aan de orde gesteld.

Gemeenteraad van Middelburg.

Zitting van 17 december.

Voorzitter de heer mr. Bijloveld van Serooskerke.

Afwezig de heeren jhr. mr. Paspoort van Grijpskerke, mr. [illegible] en Salomonson.

De notulen der vorige zitting goedgekeurd zijnde, worden overgelegd twee missiven van gedeputeerde staten dezer provincie, a. [illegible] afschrift van het koninklijk besluit van 2 dezer, waarbij goedgekeurd is het raadsbesluit om de jaarwedde van den gemeente ontvanger te bepalen op f 2000; aangenomen voor kennisgeving, en *b.* houdende bedenking op het raadsbesluit van [illegible] november jl., waarbij de raad burgemeester en wethouders heeft gemagtigd om in de bepaling van den tijd der jaarmarkt wijziging te brengen, wanneer zij daartegen geene bezwaren mogten bevinden; gedeputeerde staten achten zulks strijdig met art. 144 der gemeentewet, waarbij voorgeschreven is dat de gemeenteraad zelve moet besluiten tot het instellen, afschaffen of veranderen van jaarmarkten enz.

Bij intrekking van het bedoelde besluit, neemt thans de raad een besluit in gelijken geest, waarop door de zorg van burgemeester en wethouders de goedkeuring van gedeputeerde staten zal worden aangevraagd.

Voor kennisgeving wordt aangenomen de mededeeling, ingekomen bij burgemeester en wethouders van de alhier gevestigde commissie tot het examineren van zeevaartslieden ter koopvaardij, dat zij benoemd heeft tot haren voorzitter den heer G. J. Sprenger en tot secretaris-penningmeester den heer Joh. Luteyn, die gezamenlijk het bestuur uitmaken, terwijl de rooster van aftreding bij loting is bepaald als volgt: in 1858 de heeren jhr. W. R. Boddaert en G. J. Sprenger, en in 1860 de heeren C. J. Bogaert, jhr. W. H. de Jonge en Joh. Luteyn.

Namens de commissie van financien medegedeeld zijnde dat bij het ter vorige zitting gearresteerde besluit tot heffing van marktgelden, een te hoog tarief is opgenomen, en het zoo wel in het belang der kooplieden is als overeenkomstig den wensch van de regering (opdat de opbrengst niet hooger zij dan de kosten van onderhoud enz.) om dit tarief te verminderen, wordt besloten het te wijzigen als volgt: voor kramen op de beurs onder de gaanderij van 90 op 60 cent, buiten de gaanderij van 70 op 45 cent, op de markt van 45 op 30 cent, en voor buitengewone kramen enz. aldaar van 55 op 60 cent per vierk. el; zullende deze wijziging alsnog worden beschouwd als te zijn geïnserreerd in het primitief besluit.

Wordt gelezen een adres van onderscheidene in- en opgezetenen dezer gemeente, houdende verzoek dat de raad terug kome op zijn besluit tot verplaatsing van de botermarkt, daar zij zulks evenzeer nadeelig voor hunne nering achten als ook niet naar den wensch der landlieden.

De voorzitter herinnert dat een gelijk verzoek bereids door eene commissie onderzocht, en door den raad conform haar rapport van de hand gewezen is. Hij vraagt dus of men wenscht de zaak *op nieuw in handen eener commissie te stellen*, dan wel de beslissing hierop aan te houden, of eindelijk het aanstonds in behandeling te nemen.

Beide eerste vragen worden ontkennend beantwoord, daar zich voor het eerste alleen de heeren van Uije en van Deinse en voor het tweede die zelfde heeren benevens de heer Snijder verklaarden. De discussien alsnu geopend zijnde, wordt met algemeene stemmen besloten het verzoek te wijzen van de hand, alzoo er voorshands geene termen bestaan om op het genomen besluit terug te komen.

Wordt overgelegd eene missive van het bestuur over de godshuizen alhier, strekkende ten geleide van een jaarlijkschen staat van baten en lasten dier administratie over de negen eerste maanden van dit dienstjaar, en waaruit blijkt dat over het geheele jaar vermoedelijk een nadeelig saldo zal bestaan van f 7636,21½, als zijnde de volgende artikelen op de begrooting moeten worden overschreden: voeding met f 6461,13, kosten van brand en licht met f 1304,42½, kosten van bewassching met f 454,46½ en alimentatiegelden met f 270,20, te zamen bedragende f 8490,22.

Bij concept resolutie wordt het bestuur overeenkomstig zijn verzoek gemagtigd bovengenoemde posten op de begrooting te overschrijden en daarvoor te beschikken uit den post voor onvoorziene uitgaven, vermeerderd met zoodanige batige saldo's als bij enkele andere artikelen bestaan, wordende het bestuur diligent verklaard, tot de eindregeling van het nadeelige saldo bij afsluiting van het geheele dienstjaar eene nadere voordragt aan den raad te doen, en inmiddels eene crediet-opening verstrekt om eenigerlei stagnatie in den dienst te voorkomen.

Aan de orde is het benoemen van een stembureau voor de in de volgende maand te houden verkiezing voor een lid van den gemeenteraad, en voorts het voorzien in onderscheidene vacaturen, bij gemeente instellingen enz., op het einde dezes jaars ontstaande door periodieke aftreding. Terwijl de heeren dr. Damme en jhr. de Jonge met den voorzitter en secretaris het stembureau vormen, worden daarop achtervolgend benoemd:

a. tot leden van het stembureau de heeren van Teylingen en van Deinse, en tot plaatsvervangers de heeren van Uije, Snijder en mr. van Diggelen;

b. tot commissaris over de wisselbank, met algemeene stemmen de aftredende heer G. J. Sprenger;

c. tot lid van de commissie van bestuur over de geneeskundige school; voordragt drs. L. J. de Marrée en M. H. Damme, het aftredend lid dr. L. J. de Marrée, met algemeene stemmen.

d. tot lid der commissie van toezigt over de leenbank; voordragt de heeren J. P. W. Boddaert en mr. L. H. Sprenger, het aftredend lid J. P. W. Boddaert, met algemeene stemmen;

e. tot leden van het burgerlijk armbestuur, bestaande de voorgedragene dubbeltallen uit de heeren J. A. Sistermans en W. R. Coulen benevens jhr. mr. A. W. Snouck Hurgronje en mr. N. C. Lambrechtsen; de aftredende leden J. A. Sistermans met 12 en jhr. mr. A. W. Snouck Hurgronje, met algemeene stemmen;

f. tot leden van het bestuur der godshuizen, (waartoe zijn voorgedragen de dubbeltallen: in de plaats van den heer van Deinse, de heeren J. J. Iman Sprenger en mr. T. A. Lambrechtsen, en voor den heer Ham, de heeren J. H. Ham en W. R. Coulen) de heeren J. J. I. Sprenger met 13 en J. H. Ham, met algemeene stemmen;

g. tot gemeente geneesheer; voordragt de heeren drs. Y. Keyzer, J. H. van der Meer Mohr, te Loenen en A. de Boer Vervoorn, te Gorinchem; dr. Y. Keyzer, met 13 stemmen; en

h. tot gemeente heelmeester; voordragt de heeren J. E. Risseeuw JEz., P. Lente en W. J. Jansen, de heer J. Egberts Risseeuw JEz., met algemeene stemmen.

Aan de orde zijnde de deliberatie bij resumtie op de aangehoudene staat, houdende vaststelling van het maximum van den in 1851 te verleenen onderstand door het burgerlijk armbestuur, wordt deze na eenige discussie met algemeene stemmen onveranderd gearresteerd.

De voorzitter brengt namens de commissie van fabricage rapport uit *op de in hare handen gestelde, door den gemeente*-bouwmeester ontworpene perceelsgewijze verpachting der visscherij enz.

De conclusie van dit rapport strekt om: 1. de verpachting van de visscherij en de grasetting te doen geschieden in drie perceelen, het eerste van de sluis van Walcheren tot aan de Noordpoort, het tweede van de Noord- tot de Langevijle poort, en het derde van de Langevijle poort tot aan de Havenbarrière; 2. het schoonmaken der vesten voor het volgende jaar te doen geschieden onder toezigt van den gemeente-bouwmeester.

Op de aanmerking van den heer van Teylingen, dat de door hem geopperde bezwaren in geenen deele zijn opgelost, licht de heer mr. Vis toe dat, ofschoon het ook hem verwonderde dat de thans afwezige burgemeester als zamensteller van het rapport, daarover het stilzwijgen heeft bewaard, die bedenkingen toch het onderwerp van zeer ampele discussie en onderzoek bij de commissie van fabricage hebben uitgemaakt, doch dat men heeft gemeend zoodanige waarborgen te kunnen nemen en gestreng toezigt door de policie te doen houden, waardoor de gegrondheid der bezwaren vervalt.

Na nog eenige discussie betuigt de heer van Teylingen zijnen dank voor die inlichtingen, waarmede hij zich echter niet bevredigd mag vinden.

De beide onderdeelen van de conclusie hierop in omvraag gebragt zijnde, worden die aangenomen, het eerste met 18 stemmen tegen 1 (van den heer van Teylingen) en het tweede met algemeene stemmen.

Dien ten gevolge zijn thans aan de orde de voorwaarden waarop die verpachting zal moeten geschieden. Deze worden, nadat de voorzitter eenige inlichtingen heeft gegeven, met algemeene stemmen vastgesteld, waarna de openbare zitting wordt gesloten.

Buitenlandsche tijdingen.

Engeland.

Londen 16 december. Het prospectus van den noord-hollandschen spoorweg, welke door eene engelsche maatschappij zal worden aangelegd, is uitgegeven. Men ziet daaruit, dat het kapitaal 1 millioen p. sterl. groot zal zijn en bestaan uit aandeelen van 20 p. sterl. De concessie is voor 90 jaren.

Spanje.

De moeijelijkheden tusschen Spanje en de dominikaansche republiek zijn vereffend en eene schikking is tot genoegen der beide partijen tot stand gebragt.

Frankrijk.

Parijs 17 december. De Moniteur bevat een artikel over de kwestie van Neuchatel, waarin herinnerd wordt aan het protokol van 1852. Welk belang Frankrijk ook in Zwitserland stelt, mogt het niet miskennen hetgeen bij truktaat was vastgesteld. In 1856 meende Pruissen, dat zijne eer vorderde dat de gevangenen in vrijheid wierden gesteld. Het verzocht Frankrijk om die in vrijheid stelling te verkrijgen en betuigde daarbij tevens zijne vredelievende gezindheid. Frankrijk, gelukkig om botsingen te kunnen voorkomen, eischte werkelijk die in vrijheid stelling, te kennen gevende dat zulks alleen op Frankrijks aanzoek zoude moeten te geschieden, en er bijvoegende, dat de inwilliging van dat verzoek voor Frankrijk zoude medebrengen de verpligting om eene gewapende botsing te voorkomen en om Pruissen te bewegen tot de definitieve regeling der kwestie ingevolge het verlangen van Zwitserland. Ongelukkiglijk verwerpt Zwitzerland deze wijze raadgevingen en leent het eerder het oor aan demagogischen invloed. Het zal zich dan ook niet mogen verwonderen, wanneer het bij den loop der gebeurtenissen niet meer te wachten heeft de welwillendheid, welke het zich door eene geringe opoffering had kunnen verzekeren.

— In een bij Le constitutionnel ontvangen schrijven uit Konstantinopel van den 4 dezer leest men: „Het is nagenoeg zeker, dat het geschil tusschen Engeland en Perzie op het punt is van bijgelegd te worden, dank zij den britschen gezant alhier, lord Redcliffe, die, de mogelijke gevolgen daarvan begrijpende, het zich tot eene eer geacht heeft er een eind aan te maken, wat dit ook kosten mogt. Sedert eenige dagen heeft hij herhaalde bijeenkomsten met Feruck-khan, die te Konstantinopel gekomen is om zich als buitengewoon gezant van den schach naar den keizer der Franschen te begeven. Deze zending was aan lord Redcliffe uiterst onwelgevallig, en hij heeft alles in het werk gesteld om ze te beletten. Wat in zijne bijeenkomsten met Feruck-khan voorgevallen is, weet men niet; maar het is algemeen bekend, dat de britsche gezant zich plegtig verbonden heeft om de verbittering van het londensche kabinet tot bedaren en lord Palmerston tot redelijkheid te brengen, indien Feruck-khan beloofde van zijne reis naar Parijs af te zien. Van die bewilliging hing alles af, en de perzische diplomaat is daartoe naar verzekerd wordt, overgegaan, evenwel eerst na lange aarzeling. Men is hier dan ook van meening, dat die zaak geheel geschikt is, altijd behoudens het oordeel van het gouvernement daarover.

— Het Journal de Constantinople berigt dat de russische troepen den 22 november jl. na een zeer hardnekkigen strijd, de vesting Sudschuck-Kaleh, op de oostkust der Zwarte zee, die sedert den oosterschen oorlog door Circassiers bezet gehouden werd, hernomen hebben, en dat daarbij ook eene turksche brik en achttien andere vaartuigen, wegens het gemis van regelmatige scheepspapieren, door de Russen in beslag genomen zijn.

Zeetijdingen.

Eergisteren is als bijlegger ter reede van Vlissingen geancreerd: de hollandsche brik *Henriette*, gezagvoerder Chevallier, van Rotterdam, laatstelijk van Hellevoetsluis, met stukgoederen naar Soerabaya bestemd.

Handelsberigten.

Overzigt der week.

Rotterdam 19 december.

Koffij gesloten op vorige prijzen.

Den 17 dezer, zijn afgedaan circa 1200 balen Java rijst tot f 7¼. De stemming voor dit artikel is weder stiller en ongepeld Arracan wordt tot f 6½ aangeboden zonder koopers.

In thee en specerijen niets omgaande.

Graanmarkten.

Amsterdam 19 december.

Tarwe en gerst flaauw.

Raapolie op zes weken f 54. Lijnolie op zes weken f 41.

Koolzaad (april) 87½ p. vl.

Oostburg 17 december.

De markt was heden niet zoo ruim voorzien als vorige week en de prijzen ofschoon lager, niet in die mate als de hollandsche noteringen gedaald. Voor tarwe en gerst bestond goede kooplust en men besteedde nog voor goede tot puike tarwe f 10,50 en f 10,75, minder en blaauw f 9,50 a f 10. Voor rogge was niet veel [illegible] ingewilligd, doch het meest daarboven gehouden. Winter garst f 6,10; f 6, f 5,90 en f 5,75; zomer dito f 5,75 a f 5,50. Paardenboonen, haver en erwten met weinig begeerte, en te noteren paardeboonen f 6, haver f 2,75 a f 3,50, erwten f 7. — Er werd geveild van tarwe 1940 mud, rogge 160, winter gerst 2400, zomer dito 150, paardenboonen 700, haver 320, groene erwten 95, graauwe erwten en kanariezaad omtrent van elk 20 mud. Zamen 5805 mudden.

Middelburg 18 december.

Wij hadden meer tarwe dan voorgaande week ter markt, en in navolging der verlaagde hollandsche berigten, waren koopers zeer geretireerd, en wilden niet dan lager, waarvoor verscheidene houders ongenegen waren, die dan ook hunne tarwe onverkocht overhielden. Men kocht de puike zeeuwsche tarwe f 10,40 a f 10,50 naar deugd, mindere soorten f 10. Puike walchersche tarwe werd begin beurs op f 11,50 gehouden, doch later kon men de beste tot f 11 koopen, de bakkerij echter kocht nog aan f 11,25 de mud; mindere en afwijkende soorten hield men boven koers, en daarin ging alzoo niets om. Zeeuwsche rogge in ruimte ter veil, vruchteloos bood men die aan f 7,25 te koop aan, einde beurs bleef die meestal nog onverkocht over. Gerst met goede aanvoer, puike winter f 6,25, mindere f 6, puike zomer gerst f 5,75, mindere f 5,50 per mud. Walchersche witteboonen zeer weinig ter veil, aan f 10 a f 10,25 waren er grage koopers. Dito bruineboonen zonder handel, aan f 10 a f 10,50 kon men gemakkelijk koopen. Walchersche paardeboonen zeer weinig ter markt en aan f 6 a f 6,25 waren er grage koopers. Dito puike groene erwten f 7,75, mindere f 7,25; groote f 8,50 a f 9 naar deugd. Zeeuwsche paardeboonen f 6 a f 5,75 naar deugd. Dito erwten, einde beurs nog onverkocht, daarvoor werd maar f 6 geboden, waarvoor houders niet wilden afgeven. Koolzaad f 16 geboden, men hield veelal op f 16,80 vast. Raapolie f 53,50. Patent-olie f 55,50. Lijn-olie f 43 per vat.

Gemiddelde marktprijzen.

Middelburg 18 december.

	per ned. mud		per ned. mud
Tarwe oude	f —,— à f —,—	Paardeboonen	f 6,— à f 6,25
Dito nieuwe	„ 10,25 à „ 11,25	Gr. erwten	„ 6,— à „ 7,50
Rogge wint.	„ 7,— à „ 7,—	Graauwe erwt	„ —,— à „ —,—
Gerst wint.	„ [illegible] à „ 6,25	Koolzaad	„ 16,— à „ 16,—
Dito zom.	„ 5,50 à „ 5,50	Aardappel.	„ 1,70 à „ 2,—
Witteboon.	„ 10,— à „ 10,25		per ned. pond.
Bruineboon.	„ 9,50 à „ 10,50	Versche boter	f 0,90 à 0,98

Middelprijzen van bakbare tarwe f 10,90 en rogge f 7,—.

Prijzen van effecten.

Amsterdam 19 december.

Nederland.	Werkelijke schuld	2½ pct.	63[illegible]
	Dito dito	3 „	75¼
	dito dito	4 „	94½
	Handelmaatschappij	4½ „	—
Rusland.	Oblig. bij Hope & co.	5 „	103
	dito dito 1828/1829	5 „	—
	Certific. dito 1840	4 „	83
	dito bij Stieglitz	4 „	—
	dito dito 1854	5 „	93½
	Oblig. bij Stieglitz (nieuwe)		95¼
	Certific. van inschrijving	6 „	—
Spanje.	Oblig. nieuwe stukken	1½ „	24
	Binnenlandsch	3 „	37½
Oostenrijk.	Oblig. metalliek	5 „	73¼
	dito	2½ „	—
	dito nieuwe betaalbaar Amst.	5 „	83¾
Belgie.	Certific. bij Rothschild	2½ „	—
Portugal.	Obligatien	3 „	44½
Mexico.	Oblig. nationale	3 pct.	75
	Credict		67½
	[illegible] coupons		6
Grenada.	Oblig. 6 pct. no.	3 pct.	10¾
[illegible]	Oblig. 1863	3½ pct.	21½
Venezuela.	Oblig.	4½ pct.	32¾

Beurs van Londen, 17 dec. ten 12 ure. Consols 93½.

Beurs van Weenen, 17 dec. (Slotprijzen.) Metalliek. 5 pct. 82.

Beurs van Parijs, 15 dec. (Slotprijzen.) 4½ pct. compt 3 pct. 67,30.

Ingezonden stukken.

Eenige beschouwingen over den gezondheidstoestand van Nederland, en bijzonder van Middelburg.

(Vervolg.)

Na alzoo de gebreken, welke den gezondheidstoestand van Middelburg in den weg staan, opgenoemd en de middelen aangewezen te hebben om die gebreken te herstellen, meenen wij genoeg gezegd te hebben, om de algemeene belangstelling der burgerij in deze allergewigtigste zaak op te wekken, en, gelijk wij hopen, zoó lang levendig te houden, tot dat die middelen allerwegé worden uitgevoerd.

Dien ten gevolge zou het, naar onze meening, de taak der stedelijke regering worden:

1. om al die gebreken op te ruimen en te herstellen, welke wij hier boven in de zeven eerste punten hebben opgenoemd; als hangende deze alleen van de regering af, en hebbende geen ander doel dan de verbetering van den algemeenen gezondheidstoestand der bevolking, en

2. om haar gezag en invloed, hare hulp en ondersteuning aan te wenden tot het bewerkstelligen van al die middelen, welke wij hierboven van het 8ste punt af, hebben opgesomd; als bestaande deze meer in bijzonderheden, die niet regtstreeks van de regering afhangen;

Terwijl ten

3. de dure verpligting op de burgerij rust, om de regering in hare pogingen, bedoeld in het zoo even genoemde 2de punt, welwillend te gemoet te komen; zoodanig dat elk burger bereidvaardig den raad der regering opvolgt en, voor zoo veel in zijn vermogen is, uitvoert, inzonderheid om zijne woning, werk- en verblijfplaats zoodanig in te rigten en te zuiveren van gebreken, dat zij beantwoorden aan de vereischten die wij in het 8ste punt hebben opgegeven. Of maakt elke woning en huisgezin niet een deel uit van de geheele gemeente, en zou de gemeente dan geen zedelijk regt hebben om te verlangen, dat elk deel ordelijk en zindelijk bewoond worde?

Wordt dit een en ander alzoo, volgens den eisch der gezondheidsleer uitgevoerd en daarnaan de hand gehouden, dan bestaat er geene enkele reden, waarom Middelburg, wat zijne gezondheid aangaat, geen gelijken tred zou kunnen houden met de veel gezonder steden van ons vaderland, met Leeuwarden, Nijmegen, Zwolle en Groningen, waarbij Middelburg thans zeer verre ten achteren staat, gelijk wij hier voren, in het begin dezer beschouwingen, hebben gezien. Ja dan zal ook hier gewis bewaarheid worden, wat bij ondervinding gebleken is, dat in andere landen plaats heeft, alwaar de gezondheidsleer beoefend en door de regering in toepassing gebragt wordt, namelijk, dat de gezondheid beter, de sterfgevallen minder en de levensduur veel langer is geworden dan ooit te voren.

Toen men, onder anderen, ten jare 1845, voor het eerst in Frankrijk de oogen begon te openen voor den algemeenen toestand der gezondheid en levensduur van het volk, en verstandige menschenvrienden gewezen hadden op de wetten en regelen waarnaar die toestand zich regelt, begon men, hier en daar, maatregelen te nemen tot het opruimen van onreinheden in huizen, grachten en straten, tot het herstellen of nieuw stichten van woningen voor den behoeftigen stand, tot het weren van misbruiken en van onbehoorlijk verhuren van vochtige, gebrekkige, of in andere opzigten der gezondheid schadelijke gebouwen. Aldra werd dit van wege het gouvernement ingezien, het nut erkend en die maatregelen vervolgens algemeen ingevoerd. Het gevolg daarvan is geweest, dat de gemiddelde levensduur in dat rijk van het jaar 1845 tot 1852 bedroeg 36 jaren en 7 maanden, terwijl zij van 1817 tot 1834 slechts bedroeg 31 jaren en 3 maanden. De toeneemende levensduur der bevolking was dus, sedert men voorschreven maatregelen begon in te voeren, toegenomen met 4 jaren en 11 maanden.

Niet minder wordt deze verlenging van 's menschen leven en eenen verbeterden gezondheidstoestand in Belgie en Engeland opgemerkt, daar namelijk waar de gezondheidsleer wordt betracht. Wij bezitten echter de statistieke cijfers van beide die landen niet, die anders zoo sterk en zeker spreken. Wij kunnen ze dus hier niet opgeven, en moeten ons derhalve bepalen tot het zoo even gezegde, gegrond op ontwijfelbare berigten welke de nieuwsbladen van tijd tot tijd mededeelen.

En daar nu overal gelijke oorzaken gelijke gevolgen opleveren, zoo behoeven wij er geenszins aan te twijfelen of hetzelfde zal ook te Middelburg plaats grijpen, zoodra wij slechts, gelijk daar, handen aan het werk slaan om dat doel te bereiken. Wij behoeven daaraan te minder te twijfelen, naardien het toch bekend is, dat de zeeuwsche jongelingen, bij de jaarlijksche loting voor 's lands gewapende dienst, algemeen uitmunten door fiksche lichaamsbouw, en daarom, van alle lotelingen in ons vaderland, het minst worden afgekeurd.

Intusschen is het onmogelijk, dat de stedelijke regering alles zelve zou kunnen verrigten, wat wij hebben opgenoemd en wat er verder voor de gezondheid en welstand der burgerij nuttig en noodig zou kunnen bevonden worden. Reeds nu heeft de regering, buiten dat alles, genoeg te doen. Ook dat is, trouwens, alzoo begrepen door den minister van binnenlandsche zaken en door de Vereeniging van genees- en heelkundigen, gelijk ook door de Commissie van geneeskundig toevoorzigt in deze stad, welke allen het voorstel hebben gedaan en dringend noodig achten, dat er eene „gezondheidscommissie" binnen Middelburg door den gemeenteraad worde ingesteld.

Ook wij achten zoodanig eene commissie dringend noodig niet alleen, maar zouden het zelfs onverantwoordelijk achten, indien men daaraan eindelijk geen gehoor gaf; onverantwoordelijk vooral voor de regering jegens den productieven middelstand der burgerij, den ambachtsman en de arbeidende klasse, die alle geen ander kapitaal bezitten dan een gezond hoofd en gezonde ligchaamskrachten. Ontneemt men hun die, wij berooven hen van het eenige kapitaal dat zij bezitten en waarvan zij moeten leven: het inkomen, namelijk van hunnen dagelijkschen arbeid of beroepsbezigheden, en zij vervallen met hun huisgezin tot armoede.

Schenkt men hun daarentegen gezondheid en een langeren levensduur, dan vermeerdert men hun kapitaal en vermindert in de zelfde rede de armoede met al haren treurigen nasleep.

Dringt men de zaak dieper in, en bedenkt men de gevolgen die zij hebben kan, dan wordt zij ernstiger en veel gewigtiger dan menig een bevroedt. Stellen wij ons het plegtig oogenblik voor den geest, dat wij met hen voor onzen Schepper en Regter verschijnen, en dat wij in dat allerbeslissendst oogenblik hunne verantwoording in deze woorden moeten hooren:

„Wij waren ijverig en bescheiden in ons dagelijksch werk en beroep, om hen, die zich in uwen tempel onze medebroeders en zusters noemden, in alles te gemoet te komen en van alles te voorzien, wat zij slechts begeerden; doch zij, de rentmeesters uwer goederen, hebben, strijdig met uwe bevelen, onzen arbeid en diensten karig beloond en op onze behoeften en dierbaarste belangen: onze gezondheid en ons leven, geen acht geslagen; zoo dat wij en de genen die Gij ons gegeven hebt, niet behoorlijk gevoed, gekleed, gedekt of gehuisvest waren, en wij ons nachtleger moesten opslaan in koude en vochtige plaatsen, in eene slechte bedorvene lucht, waardoor onze gezondheid, als door een geheimzinnig maar zeker vergif, bedorven, onze krachten ondermijnd en ons ligchaam onder den last van den arbeid, dien wij niet meer konden volvoeren, ziek werd en zeer ontijdig bezweek, nog armer, zwakker en ongelukkiger kroost nalatende, dan wij zelve waren;"

dan vragen wij: zouden we niet sidderen bij die taal en wenschen weg te zinken voor Hem, die alles weet en voor dat oog, 't welk alles doorziet, en zouden we dan niet, zoo het ons vergund ware terug te keeren, ons haasten om onze achteloosheid, onze onverschilligheid en onzen verzaakten pligt jegens hen te herstellen en daartoe alle mogelijke middelen aan te wenden die in ons bereik zijn?

Welnu, die gelegenheid hebben we thans nog; nog kunnen wij die middelen aanwenden, elk naar zijn vermogen. Haasten wij ons dan ze uit te voeren, vooral wij en zij, die door de burgerij gekozen zijn om voor hunne belangen te zorgen en te waken; wij, die deze taak op ons genomen en de vervulling plegtig beloofd hebben, voeren wij ze met een regtschapen en eerlijk gemoed, zoo als het aan de raadsleden betaamt, getrouwelijk uit. Vereenigen wij onze pogingen om, onder een hoogeren zegen, aan onze medeburgers eene betere en vastere gezondheid en een langeren levensduur te bezorgen; de welstand zal er door toenemen, de armoede verminderen en Middelburg onder de steden van ons vaderland eenen eerenaam verwerven.

Beginnen wij tot dat einde eene gunstige beschikking te nemen op het open, niet genoeg te prijzen adres der „Vereeniging van genees- en heelkundigen van Zeeland," den 28 october ll. den gemeenteraad aangeboden; opdat er aan het gegrond en billijk verlangen dier kundige mannen toegegeven en er zoo spoedig mogelijk door den raad eene gezondheids-commissie binnen onze gemeente ingesteld worde. Laten wij ons daarvan niet terug houden, ook niet door eene verkeerde voorstelling en eene bedriegelijke hoop, als zou er weldra eene geneeskundige staatsregeling van het gouvernement te verwachten zijn, die zoodanige gezondheids-commissie overbodig zou maken. De minister van binnenlandsche zaken zelf, heeft in zijne circulaire van den 2 augustus 1856, (waarbij hij zoodanige gezondheids-commissie in de gemeenten ten sterkste aanraadt) aan die verwachting en aan die hoop den bodem ingeslagen, terwijl buitendien de ervaring meer dan genoeg heeft geleerd, dat men niet minder belangrijke wetten, ter regeling van veel andere gewigtige staatsbelangen, reeds sedert het jaar 1814 te vergeefs verbeidt.

Zal nu, in het welbegrepen belang van Middelburg, eene zoodanige gezondheids-commissie aan het oogmerk voldoen, dan zou zij, naar ons oordeel, moeten bestaan niet alleen uit regtschapene en bescheidene mannen, die levendig van het groot belang der zaak doordrongen zijn, maar ook uit deskundige personen, en derhalve:

a. uit bouwkundigen, om met kennis van zaken te kunnen oordeelen wat er aan de kaaijen, grachten, riolen, gebouwen en woningen ontbreekt, en wat daaraan met de minste kosten tot verbetering kan en behoort te worden verrigt;

b. uit schei- en natuurkundigen, om te beoordeelen of de eet- en drinkwaren, die aan de burgerij verkocht worden, deugdzaam, gezond en dus niet bedorven of vervalscht zijn; om, in geval van twijfel, dit scheikundig te onderzoeken, en

c. uit regtschapene en bescheidene mannen, die een zedelijken invloed op de burgerij kunnen uitoefenen, om van haar met overtuigende redenen te verkrijgen, wat tot den welstand van haar zelve gevorderd wordt.

Voor zoo veel wij onze medeleden van den gemeenteraad in den korten tijd hebben leeren kennen, dat wij aan hunne beraadslagingen deel nemen, komt het ons voor dat wij, in den boezem van dien raad zelven, zoodanige mannen aantreffen, als waarvan wij zoo even spraken, en dat het derhalve, naar aanleiding van art. 54 der gemeentwet, geringe moeite kan kosten, om gereedelijk tot het zamenstellen eener gezondheidscommissie te geraken.

De reden waarom wij eene zoodanige commissie uit de leden van den gemeenteraad verreweg zonden verkiezen boven eene commissie van personen buiten dien raad, is ligt te bevroeden. Immers zijn de eersten in gestadige aanraking met den gemeenteraad en met het dagelijksch bestuur van burgemeester en wethouders, en kunnen zij dus de aan hen opgedragene belangen beter en geduriger ter hunner kennis brengen, ondersteunen en bevorderen, oprijzende bedenkingen of zwarigheden oplossen

en steeds de verlangde mondelinge inlichtingen geven, dan dit alles aan personen buiten den raad mogelijk zou zijn. Buitendien hebben zij in den gemeenteraad zelve, zóó vele stemmen ter beslissing eener zaak die zij noodig keuren als zij leden tellen. Wij zouden het echter wenschelijk achten dat aan die commissie *als lid toegevoegd werd de kundige* en met de stedelijke belangen door en door bekende gemeente-bouwmeester.

Het eerste werk waarmede deze commissie zich bezig zou moeten houden, zou, naar ons inzien, daarin behooren te bestaan, dat zij voor zich eene „instructie" ontwierp, waarin de uitgestrektheid en den aard harer werkzaamheden omschreven zijn, om die aan de beoordeeling en goedkeuring van den gemeenteraad te onderwerpen en daarna hare taak onmiddellijk aan te vangen.

Indien zoodanige gezondheids-commissie, uit weinige leden *te zamen gesteld, door den gemeenteraad en het dagelijksch* bestuur gesteund, en voorts door de burgerij geëerd en welwillend ontvangen wordt, als zij, ter vervulling van hare menschlievende taak, in hunne woningen en werkplaatsen treedt en rond ziet, of, en zoo ja, welke verbeteringen zij in het wèl begrepen belang der bewoners of andere daarin werkende personen noodig en uitvoerbaar acht, en zij die verbeteringen daarna werkelijk *uitgevoerd vindt, dan kunnen wij daarvan niets anders* dan de meest gunstige gevolgen en een onberekenbaar nut voor de burgerij verwachten.

Moge dat nut, na slechts weinige jaren, onbetwijfeld uit de statistieke cijfers van geboorte, sterfte en bevolking binnen Middelburg blijken, dan zal het doel van dit geschrift bereikt zijn.

A. CALAND.

Middelen van vervoer.

STOOMBOOTDIENSTEN.

Tusschen Middelburg en Rotterdam.

Uren van vertrek in DECEMBER.

Van Middelburg				Van Rotterdam			
Zondag	21	's morg.	7 ure.	Dingsdag	23	's morg.	11,30
Woensdag	24	„	9	Donderdag	25	„	7 ure.
Vrijdag	26	„	10,30	Zaturdag	27	„	7
Zondag	28	„	11,30	Dingsdag	30	„	8,30
Woensdag	31	„	6,30				

Weldadigheid.

Middelburg, 19 december 1856.

De Vereeniging tot het bezoeken der armen maakt dankbare melding van de volgende giften. Van Z. tien stel soepkaarten en van NN. tien dekens. Voorts voor de uitdeeling op Nieuwejaarsdag in de na collecte f 12,55, bij de heeren wijkbezoekers Wasch f 4 en Dhaenens 25 cents, bij den voorzitter f 1,50 en den penningmeester f 3. De directie houdt zich tot ontvangst van verdere giften voor de nieuwejaars-collecte tot 23 dezer aanbevolen.

De Directie der vereeniging,
J. J. DE KANTER, voorzitter.
N. VERHULST Wz., penningmeester.

Middelburg, 20 december 1856.

Het parochiaal armbestuur der roomsch-katholijke gemeente binnen deze stad berigt dat het, met goedgunstige toestemming van het edel achtbare bestuur, op maandag 22 dezer eene collecte zal houden ten behoeve der armen hunner gemeente, vertrouwende, daar de nood en armoede zeer groot is, op de liefde en de weldadigheid hunner stadgenooten.

Het parochiaal armbestuur der roomsch-katholijke gemeente,
L. BOUMAN, voorzitter.
D. J. PENNOCK, secretaris.

Arnemuiden, 19 december 1856.

Met hartelijke dankzegging maken wij van de navolgende giften, bij den heer de Ligny ingekomen, dankbare melding, als: van NN. met het opschrift: „voor de armen te Arnemuiden f 10;" en uit de collecte f 1 met het opschrift: „Arnemui-*den op 1 januarij 1857." Het oog van vertrouwen vestigen wij* bij voortduring op Middelburgs edele menschenvrienden, om de meer en meer aangroeijende schare van armen te kunnen ondersteunen, en op den nieuwjaarsdag eene milde uitreiking aan zoo vele schamelen te kunnen doen. opdat de lastige bezoeken op dien dag mogen ophouden. De Heere geve, dat ons vertrouwen moge bevestigd worden.

Namens het diaconie-armbestuur,
JOH. ODDING, pres.
A. BUYS, adm.

Advertentien.

Bevallen van een' Zoon M. E. REGEUR, geb. WISSE.
Middelburg, 17 December 1856.

Heden overleed onze Vader en Behuwdvader L. BACK, in den ouderdom van bijna 69 jaren.
Vrouwepolder, Uit aller naam,
den 17 December 1856. A. BACK.

Heden overleed alhier, in ruim 71jarigen ouderdom, de Heer ANDRIES SCHRIER, sedert 1822 Onderwijzer der Jeugd dezer Gemeente.
Aardenburg, J. W. TRAPMAN,
den 18 December 1856. Weduwe SCHRIER.
Algemeene en bijzondere kennisgeving.

Middelburg, den 18 December 1856.
Heden overleed onze waarde Vader en Behuwdvader ISAAC MIDAVAINE, in den ouderdom van 74 jaren.
Mede uit naam van mijnen Broeder en Zusters,
ISAAC MIDAVAINE Iz.
Dienende deze tot kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

AANKONDIGING.

Heden den 15den December 1856, heb ik WILLEM ZOELLER, Deurwaarder bij de Arrondissements-Regtbank te Middelburg, wonende aldaar, als zoodanig gepatenteerd,

Ten verzoeke van WILHELMINA MARIA HARTMAN, zonder Beroep, wonende te Middelburg, Huisvrouw van FELIX LODEWIJK VAN DER WEGHE, thans afwezig; kiezende zij *domicilie te Middelburg, ten Kantore* van den Heer HUBERTUS REKKER, Procureur bij de Arrondissements-Regtbank te Middelburg, wonende aldaar in de Bogaardstraat, wijk D no. 34/35, die voor haar werkzaam is, — **gedagvaard** FELIX LODEWIJK VAN DER WEGHE voornoemd, wiens tegenwoordige woonplaats is onbekend, diensvolgens Exploit doende bij aanplakking aan *de hoofddeur van de Gehoorzaal der Arrondissements*-Regtbank voornoemd, en voorts door afgifte van eene tweede kopie aan den Heer Officier van Justitie bij gemelde Regtbank, mijn Exploit doende ten Parquette van Z. Ed. Achtb. ten Stadhuize te Middelburg, en aldaar sprekende tot Zijn Edel Achtbare in Persoon, die het origineel dezes voor *Gezien* heeft geteekend;

Om te verschijnen op *Woensdag* den 25 Februarij 1857, des voormiddags ten 10 ure, in de Raadkamer der Arrondissements-Regtbank te Middelburg, voor de Heeren Regters Mrs. DOBBELAER en LANTSHEER, als Commissarissen ten na te melden einde benoemd, ten einde met de Requirante te worden gehoord op het verzoek door haar gedaan, strekkende om kosteloos te mogen procederen in de door haar te ontginnen Procedure tot Scheiding van Tafel en Bed, met al de gevolgen en aankleve van dien, tegen genoemden haren Man.

En heb ik, Exploit doende op de wijze bovengemeld, voor den Gedaagde afschrift gelaten, zoo van voormeld Request en daarop geslagen appointement, geregistreerd, als van dit Exploit.

De kosten zijn nihil. (get.) ZOELLER, Deurwaarder.

Gezien door ons Officier van Justitie bij de Arrondissements-Regtbank te Middelburg, het origineel van dit Exploit, waarvan aan ons kopie is overgegeven.
Middelburg, den 15 December 1856.
(get.) A. W. S. HURGRONJE.

Gratis geregistreerd te Middelburg, den 15den *December* 1856, deel 28, folio 189 recto, vak 7, houdende één Blad en geen renvooi.
De Ontvanger, (get.) RÖELL.

WISSELBANK TE MIDDELBURG.

De Directeur der Wisselbank te Middelburg als daartoe door Heeren Commissarissen geautoriseerd, maakt bekend

Dat de gewone **Jaarlijksche Sluiting** zal plaats hebben op Woensdag den 24 December 1856, des middags ten 12 ure, en de Bank zal geopend worden op Vrijdag den 2 Januarij 1857, des morgens ten 9 ure.

Dat tot het nazien der Saldo's van Rekeningen zal worden gevaceerd op Maandag den 29 en Dingsdag den 30 December 1856, des morgens van 10 tot 12 ure. Wordende elk Saldohouder verzocht, op gemelde dagen in handen van Heeren Commissarissen over te leggen, een eigenhandig onderteekend billet, waaruit de opgaaf van het Saldo zijner rekening duidelijk blijkt.
Middelburg 14 November 1856.
De Directeur voornoemd,
P. DUMON TAK.

AANBESTEDING VAN BROOD.

Van wege het Bestuur der Godshuizen is, even als ten vorigen jare, voor het ten dienste der Gestichten benoodigde **BROOD**, gedurende het jaar 1857, eene onderhandsche Inschrijving geopend, volgens de voorwaarden van deelneming, welke van Maandag 22 tot Zaturdag 27 December eerstkomende, des middags 12 ure, in het **Gasthuis** alhier, voor de belanghebbenden zullen ter lezing liggen.

De Notaris D. J. VAN DER HORST SERLÉ zal op Dingsdag den 23 December 1856, des avonds ten acht ure, in de Bovenzaal van de Societeit **de Vergenoeging**, op de Groote Markt binnen Middelburg, in het openbaar bij opbod en afslag verkoopen:

1. De sedert onheugelijke jaren bestaande, voortdurend in werking zijnde en goed beklante

BIERBROUWERIJ
genaamd *de Vijfhoek*,

met daaraan behoorend **Woonhuis, Pakhuizen, Koetshuis** en **Stalling**, alles staande binnen Middelburg, op het Koorkerkhof, wijk A no. 108, en uitkomende in de Nieuwe Kerkstraat, wijk A no. 104 en 105, met den tot die Fabriek behoorenden **Inventaris**.

Zijnde deze Brouwerij voorzien van twee Koperen Bier- en Waterketels, groot 99 en 77 Nederlandsche Vaten, Werk- en Gielkuipen, twee Houten en een Looden Koelbakken, Bier- en Drijfkelders, verwulfde Moutkelder, gemetselde Mouteesten, Graan- en Voorraadzolders, Kolen-Pakhuis, een gemetselden Welwaterput, met daarop geplaatst Pompwerk enz.

2. Een **PAKHUIS** en ERF, staande en gelegen binnen Middelburg, in de Dievengang, op de Zuidzijde van den Dam en uitkomende in de Kuiperspoort, wijk G no. 54.

De voorschreven Vaste Goederen en gevolgen zullen kunnen bezigtigd worden daags vóór en op den dag der Verkooping, van des voormiddags 10 tot des namiddags ten 3 ure; de Brouwerij en gevolgen alleen met overgifte van eene Toegangkaart, te *bekomen ten* Kantore van den bovengenoemden Notaris, tegen betaling van 25 cent ten voordeele van de Vereeniging tot het Bezoeken der Armen te Middelburg.

De Notaris TH. VAN UIJE PIETERSE zal op Dingsdag den 23 December 1856, des morgens ten 10 ure, aan het VENDUHUIS van M. H. DE BEER, in de Walstraat te **Vlissingen**, presenteren te verkoopen eene partij

MEUBELEN EN HUISRAAD,

Mahoniehouten Chiffonnière, Latafels, Linnenkassen, ronde en andere Tafels, eene groote partij nieuwe en oude Stoelen, Ledekanten, Matrassen, Bedden, Dekens, Manufacturen, Blik-, Glas-, Verlakt en Aardewerk, Schoenen, Petten, Manskleederen, Vuurmakers, Cigaren enz. Daags te voren te zien.

OPENBARE VERKOOPING van omtrent
100 zware opgaande
OLMEN EN ESSEN BOOMEN,

meest allen voor Werkhout geschikt, op Zaturdag den 27 December 1856, des voormiddags ten 10 ure, in de Gemeente **Nieuw- en Sint-Joosland**, aan te vangen aan den Dijk van Oud Sint-Joosland, in de zoogenaamde Visscherij-Weide, en vervolgens op de Hofstede van den Landbouwer JAN VAN WAARDE.

OPENBARE VERKOOPING, op Zaturdag 27 December 1856, ten verzoeke der Heeren Aannemers van den Grindweg in de Gemeente **Biervliet**, van

4 PAARDEN, 4 extra goede TREINKARREN, een Hardsteenen ROLBLOK met IJzeren Lemoen, 20 KRUIWAGENS, 4 GRINDZEEFTEN, 4 BAKKEN en 10 GRINDSCHOPPEN,

---

IN LOSSING Schipper A. DE VRIES, met grove **Brusselsche MAAT- en SCHAALKOLEN**, voor rekening van J. OOST LIEVENSE.

DRIE SPUITEN.
J. H. UCHTMANN

zal, wegens het vergevorderde saizoen, de nog voorradige **MANTELS** tot veel verminderde Prijzen opruimen.

DEPOT VAN BEHANGSELPAPIER
van E. H. BOASSON.
OPRUIMING van Restanten, à tout Prix.

De ondergeteekende haren **WINKEL** in **Garen** en **Band** geopend hebbende, verzoekt beleefdelijk de gunst harer Stadgenooten, belovende eene prompte en goede bediening. — Zij **maakt en vermaakt** ook **Hoeden en Mutsen**, tot billijke prijzen.

Nieuwstraat, G no. 143. W. M. HARTMAN.

De ondergeteekende berigt haren Begunstigers, dat gedurende den winter bij haar weder voorhanden zijn puike **Malaga Citroenen**, zoete **China-s-Appelen, Kastanjen, Duitsche Okkernoten, Engelsche** en **Zeeuwsche Kokking, Pompernikkels**, hare van ouds bekende **gemarineerde Haring, Ansjovis en Augurken**, en verder alles wat tot het vak behoort. — Aan eene zindelijke en civiele behandeling behoeft men niet te twijfelen.

J. M. DE WAARDT FELTEN, Lange Noordstraat.

Terstond eene **Huishoudster**, die met twee Kinderen kan omgaan, tusschen de dertig en veertig jaren, en een **Meisje** tusschen de 13 en 14 jaren, benoodigd. Adres bij J. C. & W. ALTORFFER.

Terstond een **Knecht** benoodigd in het Schuttershof **de Edele Handboog**.

Een **Kruideniersjongen** benoodigd bij A. J. VAN OOKENBURG.

TER DRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.